

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

**Финансиски извештаи
за периодот што завршува на
30 септември 2023 година**

СОДРЖИНА:

	Страна
Извештај за нето средствата на фондот	3
Извештај за работењето на фондот	4
Извештај за промените на нето средствата	5
Финансиски показатели според сметководствени единици	6
Извештај за бројот на сметководствени единици	7
Белешки кон финансиските извештаи	8 – 29
Прилози	

ИЗВЕШТАЈ ЗА НЕТО СРЕДСТВАТА НА ФОНДОТ НА ДЕН 30.09.2023

Р.б р	Група на конта или конто	Позиција	Белешки	30 септември 2023	31 декември 2022
1	2	3	4	5	6
1	10	Парични средства	3	288,559	1,802,516
2	11	Побарувања од продажба на хартии од вредност		-	-
3	12	Побарувања по основ на вложувања		675,453	22,988
4	13	Побарувања од Фондот на ПИОМ		-	-
5	14	Побарувања од други пензиски фондови	4	6,135,178	3,008,246
6	15	Побарувања за дадени аванси		-	-
7	16	Побарувања од пензиските друштва или чуварот на имот		-	-
8	17	Побарувања од државата и други институции		-	-
9	18	Побарувања за хартии од вредност купени директно од издавачот		-	-
10	19	Платени трошоци за идните периоди и недостасана наплата на приходи (АВР)		-	-
11		Вложувања во хартии од вредност и депозити (12+13+14)		42,917,141	18,408,946
12	3	Финансиски средства кои се чуваат за тргување	5	38,763,817	17,317,593
13	4	Финансиски средства кои се расположиви за продажба		-	-
14	5	Финансиски средства кои се чуваат до достасување	6	4,153,324	1,091,353
15		ВКУПНО СРЕДСТВА (збир од 1 до 11)		50,016,331	23,242,696
16	20	Обврски за неконвертирани придонеси		-	-
17	21	Обврски по основ на вложување во хартии од вредност, депозити и пласмани		-	-
18	22	Обврски за исплата на пензии/пензиски надоместоци спрема членовите на пензискиот фонд - достасани и неисплатени		-	-
19	23	Обврски за пренос на средства на други пензиски фондови по основ на промена на членство		127,097	-
20	24	Краткорочни обврски за заеми и кредити		-	-
21	25	Долгорочни обврски за заеми и кредити		-	-
22	26	Обврски кон пензиското друштво		39,320	65,699
23	27	Обврски за брокерски и посреднички провизии		-	-
24	28	Останати обврски на пензискиот фонд		-	-
25	29	Пасивни временски разграничувања		-	-
26		ВКУПНИ ОБВРСКИ (збир од 16 до 25)	7	166,417	65,699
27		НЕТО СРЕДСТВА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД (15-26)		49,849,914	23,176,997
28		Број на издадени сметководствени единици		478,571.691399	234,604,6586
29		ВРЕДНОСТ НА СМЕТКОВОДСТВЕНАТА ЕДИНИЦА (27/28)		104.163942	98.791716
30	90	Парични приливи по основ на уплатени придонеси од членови на фондот		9,212,705	3,976,544
31	91	Парични приливи по основ на пренос на средства од други фондови од промена на членство		39,891,608	19,443,165
32	92	Парични одливи по основ на исплатени пензии односно пензиски надоместок		(129,457)	-
33	93	Парични одливи по основ на преноси на средства во други фондови од промена на членство		(428,224)	-
34	94	Добивка/Загуба од тековната финансиска година		1,545,994	(242,712)
35	95	Акумулирана добивка/Загуба од претходни години		(242,712)	-
36	96	Ревалоризација на хартии од вредност расположиви за продажба		-	-
37		ВКУПНО ОБВРСКИ ВО ОДНОС НА ИЗВОРИТЕ НА СРЕДСТВАТА (збир 30 до 36)		49,849,914	23,176,997

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи на Фондот се одобрени за издавање од страна на Управниот одбор на ВФП ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД СКОПЈЕ на 30 октомври 2023 година и беа потпишани од страна на:

Г-дин Марио Ѓорѓиев

Претседател на Управен одбор

Г-дин Артон Лена

Член на Управен одбор

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ФОНДОТ ЗА ПЕРИОДОТ ОД 01.01.2023 ДО 30.09.2023

Р.б р	Група на конта или конто	Позиција	Белешк и	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	Период од 01.01.2022 до 30.09.2022
1	2	3	4	5	6
		ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
1	70	Приходи од камати и Амортизација на премијата/дисконтот на хартиите од вредност кои достасуваат на фиксен датум	8	758,785	-
2	71	Приходи од дивиденди		102,638	-
3	73	Реализирани капитални добивки	9	-	-
4	74 (741+74 2)	Позитивни курсни разлики од монетарни ставки без финансиските инструменти		6,876	-
5	75	Други неспоменати приходи		-	-
6		ВКУПНО ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (збир од 1 до 5)		868,299	-
		РАСХОДИ			
7	60	Трошоци од работење со пензиското друштво и чуварот на имот		218,965	-
8	61	Расходи по основ на камати		-	-
9	63	Реализирани капитални загуби	9	-	-
10	64 - (641+6 42)	Негативни курсни разлики од монетарни ставки без финансиските инструменти		14,832	-
11	65	Расходи за брокерски провизии и останати посреднички трошоци		22,161	-
12	66	Загуба поради оштетување		-	-
13	69	Други расходи		31	-
14		ВКУПНО РАСХОДИ (збир од 7 до 13)		255,988	-
15		НЕТО ДОБИВКА/ЗАГУБА ОД ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ (6-14)		612,311	-
16	72-62	Нереализирана капитална добивка/загуба од вложувања во хартии од вредност	10	928,906	-
17	(741+7 42)+64 2)	Нето курсни разлики од вложување во финансиски инструменти	11	4,777	-
18		ВКУПНО НЕРЕАЛИЗИРАНИ ДОБИВКИ/ЗАГУБИ ОД ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ (16+17)		933,683	-
19		НЕТО ЗГОЛЕМУВАЊЕ/НАМАЛУВАЊЕ НА НЕТО СРЕДСТВАТА НА ФОНДОТ (15+18)		1,545,994	-

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ НА НЕТО СРЕДСТВАТА
ЗА ПЕРИОДОТ ОД 01.01.2023 ДО 30.09.2023**

Р.бр	Група на конта или конто	Позиција	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	период од 01.01.2022 до 30.09.2022
1	2	3	4	5
		ЗГОЛЕМУВАЊЕ/НАМАЛУВАЊЕ НА НЕТО СРЕДСТВАТА ОД РАБОТЕЊЕТО НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД		
1	Од Образец 2 позиција 15	НЕТО ДОБИВКА/ЗАГУБА ОД ВЛОЖУВАЊА	612,311	-
2	Од Образец 2 позиција 18	Вкупно нереализирана добивка/загуба од вложувања во хартии од вредност	933,683	-
3	96	Ревалоризација на хартиите од вредност расположливи за продажба	-	-
4		ЗГОЛЕМУВАЊЕ/НАМАЛУВАЊЕ НА НЕТО СРЕДСТВАТА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД (1+2+3)	1,545,994	-
5	90	Парични приливи по основ на уплатени придонеси	5,236,161	-
6	91	Парични приливи на средства од други пензиски фондови од промени на членство	20,448,443	-
7	92	Парични одливи по основ на исплатени пензии / пензиски надоместок	(129,457)	-
8	93	Парични одливи на средства во други пензиски фондови од промена на членство	(428,224)	-
9		ВКУПНО НАМАЛУВАЊЕ/ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА НЕТО СРЕДСТВАТА ОД ТРАНСАКЦИИ СО СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД (5+6+7+8)	25,126,923	-
10		ВКУПНО НАМАЛУВАЊЕ/ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА НЕТО СРЕДСТВАТА (4+9)	26,672,917	-
		НЕТО СРЕДСТВА		
11		На почетокот на периодот	23,176,997	-
12		На крајот на периодот (10+11)	49,849,914	-
		БРОЈ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ		-
13		Издадени сметководствени единици врз основа на уплатени придонеси	91,164.473320	-
14		Издадени сметководствени единици врз основа на пренос на средства од други пензиски фондови од промена на членство	392,853.793412	-
15		Повлечени сметководствени единици врз основа на исплата на пензии/пензиски надоместоци	(1,238.688908)	-
16		Повлечени сметководствени единици врз основа на пренос на средства во други пензиски фондови од промена на членство	(4,207.886425)	-
17		БРОЈ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ (13+14+15+16)	478,571.691399	-

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

**ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ СПОРЕД СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ
ЗА ПЕРИОДОТ ОД 01.01.2023 ДО 30.09.2023**

ОЗНАКА НА ПОЗИЦИЈАТА	ПОЗИЦИЈА	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	период од 01.01.2022 до 30.09.2022
1	2	3	4
	ВРЕДНОСТА НА НЕТО СРЕДСТВАТА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД ПО СМЕТКОВОДСТВЕНА ЕДИНИЦА НА ПОЧЕТОКОТ НА ПЕРИОДОТ		
1	НЕТО СРЕДСТВА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД НА ПОЧЕТОКОТ НА ПЕРИОДОТ	23,176,997	-
2	БРОЈ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПЕРИОДОТ	234,604.658645	-
3	ВРЕДНОСТ НА СМЕТКОВОДСТВЕНАТА ЕДИНИЦА НА ПОЧЕТОКОТ НА ПЕРИОДОТ (1/2)	98.791717	-
	ВРЕДНОСТА НА НЕТО СРЕДСТВАТА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД ПО СМЕТКОВОДСТВЕНА ЕДИНИЦА НА КРАЈ НА ПЕРИОДОТ		
4	НЕТО СРЕДСТВА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ	49,849,914	-
5	БРОЈ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ	478,571.691399	-
6	ВРЕДНОСТ НА СМЕТКОВОДСТВЕНАТА ЕДИНИЦА НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ (4/5)	104.163942	-
	ДОПОЛНИТЕЛНИ ПОКАЗАТЕЛИ И ПОДАТОЦИ		-
7	ОДНОС ПОМЕЃУ РАСХОДИТЕ ¹ И ПРОСЕЧНИТЕ НЕТО СРЕДСТВА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД ²	0.0069	
8	ОДНОС ПОМЕЃУ НЕТО ДОБИВКАТА/ЗАГУБАТА ОД ВЛОЖУВАЊАТА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД И ПРОСЕЧНИТЕ НЕТО СРЕДСТВА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД ³	0.0175	-
9	СТАПКА НА ПРИНОС НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД ⁴	/	-

¹ показателот се добива кога збирот од позициите 7 и 11 од Образецот бр. 2 ќе се подели со просечните нето средства на пензискиот фонд;

² просечните нето средства на пензискиот фонд се добиваат кога збирот на вредностите на нето средствата на пензискиот фонд од последниот пресметковен ден од месеците во периодот кој е предмет на анализа ќе се подели со бројот на месеците;

³ показателот се добива кога позицијата 15 од образецот бр.2 ќе се подели со просечните нето средства на пензискиот фонд;

⁴ се пресметува согласно формулата од Правилникот за проценка на средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови. До 30 септември 2023 година, Фондот не примаше придонеси во период од 12 месеци, поради што не е утврдена стапката на принос (Белешка 2.8).

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

**ИЗВЕШТАЈ ЗА БРОЈОТ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ
ЗА ПЕРИОДОТ ОД 01.01.2023 ДО 30.09.2023**

во денари

Реден Број	ПОЗИЦИЈА	Број на сметководствени единици	Извори на средствата на фондот
1	2	3	4
1	На почетокот на периодот	234,604.658645	23,176,997
2	Издадени сметководствени единици врз основа на уплатени придонеси во текот на периодот	51,120.863541	5,236,161
3	Издадени сметководствени единици врз основа на пренос на средства од други пензиски фондови од промена на членство во текот на периодот	198,292.744546	20,448,443
4	Повлечени сметководствени единици врз основа на исплата на пензии/пензиски надоместоци	(1,238.688908)	(129,457)
5	Повлечени сметководствени единици врз основа пренос на средства во други пензиски фондови од промена на членство	(4,207.886425)	(428,224)
6	Вкупен број на сметководствени единици на крајот на периодот	478,571.691399	48,303,920

Вредност на сметководствената единица	
На почетокот на периодот	98.791716
На крајот на периодот	104.163942

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

1. Профил на Фондот

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје претставува отворен инвестициски фонд (во понатамошниот текст “Фондот“) кој е основан и работи согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 07/08, 124/10, 17/11, 13/13 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 103/21) и Законот за инвестициски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/09, 67/10, 24/11, 188/13, 145/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20, 150/21 и 288/21).

Фондот е основан врз основа на Одлуката за полноважност на условното одобрение за управување со доброволен пензиски фонд бр. 04-02, донесена од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување („Агенцијата“ или “МАПАС“), на 27 јули 2022 година.

Фондот е основан со цел прибирање на доброволни придонеси, врз основа на потпишани индивидуални договори за членство и врз основа на потпишани договори за вклучување на професионални пензиски шеми во Фондот, организирани и финансирани од работодавачи и здруженија на граѓани. Акумулираните средства од придонеси се инвестираат во финансиски инструменти со цел да се оствари принос кој им припаѓа на членовите на Фондот. Со доброволното капитално финансирано пензиско осигурување се обезбедува дополнителен извор на средства за пензиски надоместок или еднократно користење.

Фондот започна да функционира на 27 јули 2022 година.

Фондот претставува посебен имот, без правен субјективитет, кој го сочинуваат средствата од придонесите на членовите и приносите од инвестираните средства. Фондот е сопственост на неговите членови и поединечните сопственички права на членовите се определени од износот на средства на нивните индивидуални сметки. Средствата на сметката на членот на Фондот се дел од неговиот личен имот. Средствата на Фондот се целосно одвоени од средствата на Друштвото за управување и не можат да бидат предмет на побарување ниту врз нив може да биде спроведено извршување од страна или за сметка на доверител.

Со Фондот управува ВФП ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД СКОПЈЕ (во понатамошниот текст „Друштвото за управување“), основано на 15.06.2022 година врз основа на одлука на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување („Агенцијата“) (Одлука со број 14-438/14 од 31.05.2022 година). Средствата на Фондот се целосно одвоени од средствата на Друштвото за управување со средства.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

бул. Кочо Рацин бр. 3/2- кат 3 и 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Основач на Друштвото за управување е ВФП ФОНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје со учество од 100% во акционерскиот капитал.

Единствена дејност на Друштвото е управување со фондови.

Чувар на имотот на Фондот е ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД Скопје („Банка чувар на имот“).

На 30 септември 2023 година вкупниот број на членови на Фондот изнесува 314, од кои 146 се членови на професионални пензиски шеми, а 168 се индивидуални договори за членство.

Друштвото за управување има склучено договори за посредување при купопродажба на хартии од вредност на домашниот пазар со Комерцијална Банка АД Скопје и Шпаркасе Банка АД Скопје и на странскиот пазар со Erste Group Bank AG, Виена, Австрија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023

1. Профил на Фондот (продолжение)

Управа

Управувачката структура на Друштвото за управување на 30 септември 2023 година е следна:

Надзорен одбор

Руперт Маг. Штробл	Претседател
Петар Андреевски	Член
Владимир Деспотоски	Член
Анета Гацовска - Барандовска	Независен член

Управен одбор

Марио Ѓорѓиев	Претседател
Артон Лена	Член

Одговорност за финансиското известување

Одговорност на Друштвото за управување, за секоја деловна година, е подготовка на финансиски извештаи кои даваат вистинит приказ на финансиската состојба на Фондот, резултатите од неговото работење и промените на нето вредноста на имотот на членовите на пензискиот фонд, во согласност со регулативата на МАПАС и применливата сметководствена регулатива.

МАПАС го пропишува сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи, дополнителните финансиски извештаи, како и содржината на одделните сметки во сметковниот план („Службен весник на Република Македонија“ бр. 138/2008).

Друштвото е одговорно за воспоставување на соодветни сметководствени политики, кои доследно ќе се применуваат и со прифатлива точност ќе ја изразуваат финансиската состојба на Фондот.

2. Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи.

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи на Фондот

Политиката на секојдневно сметководствено евидентирање и Финансиските извештаи на Фондот се подготвени во согласност со Законот за задолжително и доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 7/08, 124/10, 71/11, 13/13 и 103/21), Правилникот за сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи и дополнителните извештаи на пензиските фондови („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 71/2023) и Правилникот за проценка на средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.138/2008 , 55/2013, 218/2018, 41/2019 и 250/2019), пропишани од МАПАС и објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

Проценката на вредноста на средствата на Фондот, пресметката на вредноста на сметководствената единица и пресметката на стапката на принос се врши согласно Правилникот за проценка на средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови пропишан од МАПАС.

Податоците прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во денари.

2.2 Парични средства

Паричните средства вклучуваат салда на трансакциските денарски и девизни сметки. Фондот има наменска денарска сметка за придонеси каде се вршат уплати на парични средства од членовите. Исто така фондот има денарска и девизна сметка за инвестиции преку кои се вршат плаќања и наплати поврзани со работењето а во согласност со законската регулатива.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

30 септември 2023

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.3 Финансиски средства

Фондот ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства расположливи за продажба, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и кредити и побарувања.

Раководството ги класифицира вложувањата во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби (финансиски средства кои се чуваат за тргување)

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност кои се чуваат за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации на цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Вложувањата кои се чуваат до достасување се не-дериватни финансиски средства со фиксни или одредливи начини на плаќање и фиксна доспеаност, при што раководството има позитивна намера да ги чува до нивното доспевање. Доколку Фондот продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиски средства расположливи за продажба.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар.

Почетно признавање на финансиските средства

Финансиските средства почетно се признаваат на датумот на тргувањето - датум кога Фондот се обврзува да го купи средството.

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемени за трошоците на трансакциите.

Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакции се признаваат како расходи во периодот во Извештајот за работењето на Фондот. Кредитите се признаваат кога се врши преносот на паричните средства.

При почетното признавање, средствата кои се деноминирани во странска валута се евидентираат во денарска противвредност, според средниот девизен курс на НБРСМ за соодветната валута на датумот на тргување.

Последователно мерење

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентираат по нивната објективна вредност на датумот на проценка на средствата на пензискиот фонд. Доколку со овие средства активно не се тргува на пазарот за хартии од вредност, тие се вреднуваат по нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во Извештајот за работењето на Фондот како нереализирани добивки или загуби за периодот за кои се јавуваат. Доколку хартиите од вредност се продадат или истите доспеат, нереализираните добивки или загуби се прикажуваат во реализирани добивки или загуби.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023**2. Сметководствени политики (продолжение)****2.3 Финансиски средства (продолжение)***Последователно мерење (продолжение)*Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се мерат според амортизираната набавна вредност, со примена на метод на ефективна каматна стапка. Ефективната каматна стапка е дисконтна стапка по која сегашната (дисконтираната) вредност на сите идни парични текови е еднаква на цената на обврзницата (вклучувајќи ги сите трансакциони трошоци) и претставува интерна стапка на принос на предметната обврзница. Приходите од камата и амортизацијата на дисконтот/премијата се признаваат како приходи во Извештајот за работењето на пензискиот фонд за тековниот период.

Депозитите последователно се мерат според амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка.

*Објективна вредност*Хартии од вредност со кои се тргува во Европската Унија или ОЕЦД

Објективната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во земјите членки на Европската Унија или ОЕЦД, треба да биде еднаква на нивната пазарна вредност. При утврдување на објективната вредност на финансиските средства со кои се тргува во земјите членки на Европската Унија или ОЕЦД се користат единствено пазарните цени кои се резултат од тргување на регулиран секундарен пазар.

Како пазарна вредност на сопственичките хартии од вредност со кои се тргува во земјите членки на Европската Унија и земјите членки на ОЕЦД се смета цената на последното тргување за тој ден остварена на матичната берза на издавачот или берзата која е дефинирана како примарен извор на цената на предметната хартија од вредност и службено објавена на информативниот сервис на Refinitiv Eikon. Доколку на денот на проценка нема тргување со дадената хартија од вредност, нејзината пазарна вредност се утврдува врз основа на цената на последното тргување од последниот ден во кој имало тргување. Пазарната вредност не може да биде утврдена врз основа на цената на последното тргување доколку со инструментот не се тргувало во период подолг од 30 дена пред датумот на проценка.

Како пазарна вредност на должничките хартии од вредност со кои се тргува во земја членка на Европската Унија или ОЕЦД се смета цената на последното тргување, службено објавена на финансиско-информативниот сервис на Refinitiv Eikon. Доколку на денот на проценка нема тргување со дадената хартија од вредност, нејзината пазарна вредност се утврдува врз основа на цената на последното тргување од последниот ден во кој имало тргување доколку со инструментот се тргувало во период пократок од 30 дена пред датумот на проценка.

Доколку на финансиско-информативниот сервис Refinitiv Eikon не е објавена цена за финансиските инструменти, за објективна вредност ќе се земе цена од друг финансиско информативен сервис, по насоки дадени од МАПАС.

Хартии од вредност со кои се тргува во Република Северна Македонија

Објективната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во Република Северна Македонија се добива преку утврдување на нивната пазарна вредност.

Само пазарните цени кои се резултат од тргување на МАКЕДОНСКА БЕРЗА НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ АД Скопје, може да се користат за утврдување на објективната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во Република Северна Македонија.

Пазарната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во Република Северна Македонија е просечната дневна цена по кои се тргувани хартиите од вредност, пондерирани со количината. Од овој просек се исклучени “блок” трансакциите. Доколку на денот на проценка нема тргување со дадена хартија од вредност, нејзината објективна вредност се утврдува врз основа на просечната пондерирана цена од последниот ден во кој имало тргување.

Објективната вредност не може да се утврди врз основа на просечна пондерирана цена од тргувањето доколку со инструментот не се тргувало во период подолг од 30 дена пред датумот на проценка. Ако со инструментот не се тргувало во период подолг од 30 дена се применуваат техники на вреднување кога не постои активен пазар.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023

2. Сметководствени политики (продолжение)
2.3 Финансиски средства (продолжение)

Објективна вредност (продолжение)

Хартии од вредност со кои се тргува во Република Северна Македонија (продолжение)

Купување и продавање на краткорочни хартии од вредност и на државни обврзници, освен обврзници издадени за исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните и обврзниците за денационализација, може да се врши и на пазари преку шалтер организирани од страна на НБРСМ во соработка со Министерство за финансии на Република Северна Македонија. Објективната вредност на овие хартии од вредност се мери со амортизираниот износ со користење на метод на амортизација со ефективна каматна стапка.

Техники на вреднување кога не постои активен пазар

Кога не постои активен пазар за финансикиот инструмент, објективната вредност се утврдува според следната методологија:

- а) отворените инвестициони фондови се проценуваат според вредноста на уделот утврдена за датумот на проценка, а објавена од страна на Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија или МАКЕДОНСКА БЕРЗА НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ АД Скопје;
- б) затворените инвестициони фондови се проценуваат според вредноста на нето средствата по акција;
- в) долгорочните должнички хартии од вредност со кои се тргува на официјалниот пазар на МАКЕДОНСКА БЕРЗА НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ АД Скопје и долгорочните должнички хартии од вредност со кои се тргува во странство се проценуваат според метод на линеарна амортизација, при што почетната вредност е последно утврдената објективна вредност на таа хартија од вредност. Доколку со тие хартии од вредност повторно се тргува, од денот на повторното тргување истите ќе се проценуваат по просечна пазарна цена објавена на активен пазар;
- г) акциите издадени од акционерски друштва во Република Северна Македонија или компании и банки од земјите членки на ЕУ или на ОЕЦД се проценуваат според помалиот износ од набавната вредност или износот кој пензискиот фонд може разумно да го добие при промптна продажба;
- д) хартиите од вредност врз основа на хипотека се проценуваат со користење на метод на дисконтирани парични текови, при што дисконтната стапка која ќе се користи при пресметка треба да ги одрази пазарните каматни стапки за слични инструменти со ист преостанат рок на доспевање, прилагодена за ризикот од неизвршување на паричните обврски.

По исклучок на точката а) погоре, Фондот може да ја користи последно објавената вредност по удел во инвестиционен фонд. Во ваков случај друштвото треба веднаш, по електронски пат, да ја известува Агенцијата за преземените активности

Во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард „МСС 39 – Финансиски инструменти: Признавање и мерење“ во случај да се продадат дел од средствата кои се држат до достасување поради промена на целите или способноста да се држат до достасување, сите средства кои се класифицирани во категоријата на финансиски инструменти кои се чуваат до достасување треба повторно да се измерат по објективна фер вредност. Од датумот на настанување на ваков конкретен случај во наредните 2 (две) финансиски години ниту една хартија од вредност на пензискиот фонд не треба да се процени и класифицира во категоријата до достасување. Исклучок од ова се случуваат кога:

- Се продаваат или пренесуваат во друга категорија на финансиски инструменти не повеќе од 0,1% од средствата кои се чуваат до достасување, а таков случај се појавува само еднаш годишно;
- Се продаваат средства кои имаат најмногу 3 месеци пред крајниот рок на доспевање; или
- Се продаваат средства кај кои е наплатена најмалку 95% од главнината.

Нереализирани капитални добивки/загуби

Кај финансиските инструменти за тргување се признаваат нереализирани добивки/загуби како резултат на промена на објективната вредност на хартиите од вредност. Доколку овие финансиски средства се деноминирани во странски валути, курсните разлики се признаваат како нереализирани добивки или загуби. Нереализираните капитални добивки/загуби и приходите од купонска камата се признаваат на дневна основа во Извештајот за работењето. При достасување на главницата или нејзин дел, како и при продажба на хартиите од вредност, износот на нереализираните добивки и загуби се пренесуваат како реализирани добивки/загуби за периодот.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.3 Финансиски средства (продолжение)

Реализирани капитални добивки/загуби

Реализираните добивки/загуби вклучуваат добивки и загуби по основ на продажба на хартии од вредност и достасани главници и камати на хартии од вредност купени со премија или дисконт кои се класифицирани во портфолио за тргување. Реализираните добивки/загуби се признаваат како приходи и расходи во моментот на нивното настанување.

Добивките и загубите по основ на продажба на хартии од вредност претставуваат разлика помеѓу продажната вредност и сметководствената вредност.

Амортизација на дисконт/премија на хартии од вредност

Кај финансиските инструменти кои се чуваат во доспевање при последователно вреднување се признава приход од амортизација на дисконт/премија, како и приход од купонска камата на должничките хартии од вредност, курсни разлики, доколку истите се во девизи или се со девизна клаузула, и пресметана камата кај орочените депозити. Признавањето на овие приходи и расходи се врши на дневна основа и истите се признаваат во Извештајот за работење на пензискиот фонд.

Средства на Фондот и стратегија за вложување

Во согласност со Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, средствата на Фондот може да се вложуваат само во следните видови на финансиски инструменти:

- Најмногу 50% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во средства на странски издавачи од земјите членки на Европската Унија и земји членки на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување:
  - Најмногу 50% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на земјите членки на ЕУ или на ОЕЦД и во должнички хартии од вредност издадени од Европската централна банка, Европската инвестициона банка и Светската банка;
  - Најмногу 30% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, издадени од единиците на локалната самоуправа, недржавни, странски компании или банки од земјите членки на ЕУ или на ОЕЦД;
  - Најмногу 30% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во акции издадени од странски компании или банки кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, со кои се тргува на главните берзи во државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД;
  - Најмногу 30% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во документи за удел, акции и други инструменти издадени од овластени отворени и затворени инвестициони фондови со седиште во земјите членки на ЕУ или на ОЕЦД.
- Најмногу 100% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во средства издадени од субјекти кои се наоѓаат во Република Северна Македонија. Во рамките на ова ограничување:
  - Најмногу 60% можат да се вложат во банкарски депозити, сертификати за депозити, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки, хартии од вредност врз основа на хипотека издадени или гарантирани од банки;
  - Најмногу 80% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од Владата на РСМ;
  - Најмногу 80% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од НБРСМ;
  - Најмногу 30% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во акции кои котираат на официјалниот пазар;
  - Најмногу 40% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во обврзници и комерцијални записи издадени од акционерски друштва. Во рамки на ова ограничување најмногу 10% од вредноста на средствата на фондот можат да се вложуваат во обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа;
  - Најмногу 5% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во документи за удели и акции на инвестициски фондови во Република Северна Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023

- 2. Сметководствени политики (продолжение)**
2.3 Финансиски средства (продолжение)

Депризнавање на финансиски средства

Финансиските средства се депризнаваат кога правото за добивање на паричен тек од финансиските средства истекло, односно инструментот е продаден, доспеан или отуѓен на друг начин. При депризнавање на финансиските инструменти по пат на продажба, се применува принципот на просечни набавни цени.

Кога се врши продажба на финансиските инструменти за тргување, нереализираните добивки/загуби кои се признаваат во Извештајот за работењето на пензискиот фонд, се депризнаваат како реализирани капитални добивки/загуби. Депризнавањето се врши на нереализираните добивки/загуби признаени во тековната година. Во нереализирани добивки/загуби се вклучени курсните разлики кои произлегуваат од последователното вреднување. При доспевање на дел или цела главница, сметководствениот третман на нереализираните добивки/загуби е ист како кај продажбата.

Во портфолиото до доспевање хартиите од вредност се депризнаваат при доспевање на дел или целосно доспевање на главница

2.4 Обезвреднување на финансиските средства*Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност*

На секој датум на известување, Фондот проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се обезвреднети само доколку постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба”) и доколку тој случај (или случаеви) на загуба влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу сметководствената вредност на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на средството) дисконтирани со примена на оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Краткорочните побарувања со доспевање до 1 година не се дисконтираат. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Извештај за работењето на Фондот

Доколку причините за обезвреднување исчезнат, претходно признаениот износ на загуба поради обезвреднување Фондот го ослободува / анулира преку коригирање на сметката за загуба поради обезвреднување и го вклучува во Извештајот за работењето. Ослободувањето на загубата поради обезвреднување не може да резултира во сметководствена вредност која го надминува износот на амортизираната набавна вредност на средството, доколку не било признаено обезвреднување.

Средства евидентирани по објективна вредност

На крајот на периодот на известување, Фондот проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од обезвреднување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во Извештајот за работењето на Фондот, со истовремено нејзино анулирање од ревалоризационите резерви.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.5 Побарувања и обврски по основ на вложувања во хартии од вредност

Побарувањата и обврските по основ на вложувања во хартии од вредност се однесуваат на продавањето и купувањето на хартиите од вредност и се признаваат како средства и/или обврски на датумот на тргување, а се подмируваат на датумот на плаќање. Овие побарувања вклучуваат и побарувања за дивиденди.

2.6 Нето средства на Фондот

Нето средствата на Фондот ги сочинуваат вкупните средства на Фондот намалени за вредноста на обврските на Фондот.

2.7 Вредност на сметководствената единица

Вредноста на сметководствената единица ја претставува вредноста на нето средствата на Фондот поделена со вкупниот број на сметководствени единици на датумот на пресметка. Исклучок претставува вредноста на сметководствената единица на првиот датум на проценка по првата уплата на придонеси која е утврдена на 100 денари, во согласност со Правилникот за проценка на средствата на пензиските фондови. Вредноста на сметководствената единица се искажува со 6 децимални места.

2.8 Стапка на принос на пензискиот фонд

Стапката на принос се пресметува во номинален и реален износ за претходните 84 месеци (пресметковен период), а потоа се конвертира во еквивалентна годишна стапка на принос, изразена во проценти, со две децимални места.

Доколку Фондот не примал придонеси во период од 84 месеци, но примал во период од 12 месеци, на крајот на јуни односно декември, ќе се утврди приносот за периодот од први јуни односно декември по основање на фондот до крајот на јуни односно декември кога се прави пресметката. Во тој случај пресметковниот период изнесува 78, 72, 66, 60, 54, 48, 42, 36, 30, 24, 18 и 12 месеци.

До 30 септември 2023 година, Фондот не примаше придонеси во период од 12 месеци, поради што не е утврдена стапката на принос.

Стапката на принос во номинален износ за секој пресметковен период, конвертирана во еквивалентна годишна стапка на принос во номинален износ, се пресметува последната формула:

$$R_{nom} = (SE_t/SE_0)^{(365/t)} - 1$$

каде,

R е стапка на принос во номинален износ за пресметковниот период;

SE_t е вредноста на сметководствената единица на последниот ден од пресметковниот период ;

SE₀ е вредноста на сметководствената единица на последниот ден од месецот кој претходи на првиот месец во пресметковниот период т.е број на денови во пресметковниот период.

Стапката на принос во реален износ за секој пресметковен период, конвертирана во еквивалентна годишна стапка на принос во реален износ, се пресметува врз основа на годишната стапка на принос во номинален износ и промена на нивото на трошоците за живот во пресметковниот период со користење на следната формула:

$$R_{real} = (1 + R_{nom}) / \left[\frac{1 + (ik - 100)/100}{k} \right]^{365/t} - 1$$

кад:

R_{real} е стапката на принос во реален износ за пресметковниот период;

R_{nom} е стапката на принос во номинален износ за пресметковниот период;

T е бројот на денови во пресметковниот период;

Ik е индекс на трошок на живот, објавен од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија, на крајот на септември односно декември во секоја година во однос на Септември или Декември во претходната година, почнувајќи од годината на пресметката наназад за сите години во пресметковниот период и последното полугодие во пресметковниот период доколку тој изнесува 78, 66, 54, 42, 30 или 18 месеци.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

30 септември 2023

2. Сметководствени политики (продолжение)**2.9 Приходи од камати и дивиденди**

Приходите од камати се искажуваат во Извештајот за работењето на Фондот за сите инструменти кои носат камата. Пресметката на каматата се врши согласно договорената односно пропишаната метода на пресметка за секој финансиски инструмент. Приходите од камати вклучуваат приходи од камата на краткорочни и долгорочни депозити во банки, приходи од камата на должничките инструменти, приходи од камати на трансакциските сметки и приходите од дивиденди. Приходите од дивиденда вклучуваат приходи од дивиденди од домашни и странски акции и ETF-и. Приходите од дивиденди се евидентираат по добиена најава за исплата на дивиденда од банката чувар.

2.10 Надоместоци за управување со Фондот

Фондот во 2023 година исплаќа надоместоци на Друштвото за управување со средствата на Фондот на месечно ниво во износ од 0,075% од вредноста на вкупно управуваните нето средства на Фондот.

2.11 Расходи за посреднички провизии

Овие расходи се однесуваат на надоместоците кои се исплаќаат на финансиските посредници (банки и брокерски куќи) кои купуваат хартии од вредност во име на Фондот.

2.12 Добивки/загуби од курсни разлики

Трансакциите во странска валута се евидентираат во денари според средниот курс на НБРСМ кој важен на денот на трансакцијата. Средствата и обврските се евидентираат според важечкиот курс на крајот на периодот на известување. Курсните разлики се евидентираат во Извештајот за работењето на Фондот.

2.13 Данок на добивка

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за инвестициски фондови, Фондот претставува отворен инвестициски фонд. Фондот нема правен субјективитет и не подлежи на одредбите од Законот за данок од добивка, кој се применува на правни субјекти.

2.14 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзан субјект во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

- поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 10% од акциите со право на глас или поседуваат помал процент, и имаат посредна или непосредна контрола врз одлучувањето во тоа правно лице;
- било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 10% од акциите со право на глас или поседува помал процент, и има посредна или непосредна контрола врз одлучувањето на тоа правно лице;
- било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 20% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 20% од акциите со право на глас во првото правно лице;
- физичко лице или правно лице кое има непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;
- член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице; и
- во врска со лицата наведени погоре, лица кои се во сродство преку брак или посвојување, деца и родители, браќа и сестри, полубраќа и полусестри, баби, дедовци и внуци, на друг начин се крвно поврзани до втор степен, лица кои се во однос родител старател и дете, маќеа или очув и посинок и поќерка и снаа, зет и родители на брачните другари.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
3. Парични средства

	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
Трансакциска сметка во Шпарасе Банка АД Скопје, Сметка за придонеси	224,100	1,801,254
Трансакциска сметка во Шпарасе Банка АД Скопје, Сметка за инвестирање	64,459	1,262
Девизна сметка во Шпаркасе Банка	-	-
Вкупно	288,559	1,802,516

4. Побарувања по основ на вложувања

	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
Побарувања по основ на дивиденди од обични акции	-	-
Побарување по основ на пресметани камати од вложувања	675,453	-
Побарување по основ на пренос од други фондови	6,135,178	3,008,246
Вкупно	6,810,631	3,008,246

5. Финансиски средства кои се чуваат за тргување

	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
Акции издадени од домашни акционерски друштва	4,014,782	360,303
Удели во отворени инвестициски фондови	12,497,753	4,925,634
Државни обврзници издадени од Министерството за Финансии на Република Северна Македонија	21,149,395	12,031,656
Државни обврзници издадени од странски влади и централни банки	1,101,887	-
Вкупно	38,763,817	17,317,593

Акции издадени од домашни акционерски друштва

	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
Обични акции		
МКАЛКА101011, АЛКАЛОИД АД СКОПЈЕ	1,829,100	360,303
МКМТУР101018, МАКЕДОНИЈАТУРИСТ АД СКОПЈЕ	567,600	-
МКТНВА101019, НЛБ БАНКА АД СКОПЈЕ	338,500	-
МКМТСК101019, МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД СКОПЈЕ	480,000	-
МКСТБС101014 СТОПАНСКА БАНКА АД Скопје	473,332	-
МКМРПС101014 МАКПЕТРОЛ АД Скопје	326,250	-
Вкупно	4,014,782	360,303

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023

5. Финансиски средства кои се чуваат за тргување (продолжение)

Удели во странски отворени инвестициски фондови

ИСИН код	Опис	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
IE00B6R52259, ISAC	iShares MSCI ACWI UCITS ETF (Acc)	1,699,271	406,509
IE00B4X9L533, H4ZJ	HSBC MSCI WORLD UCITS ETF	1,587,721	754,904
IE00B4K48X80, EUNK	iShares Core MSCI Europe UCITS ETF EUR (Acc)	1,343,670	766,697
IE00BFY0GT14, SPPW	SPDR MSCI World UCITS ETF	1,710,099	742,550
IE00BJ0KDR00, XD9U	Xtrackers MSCI USA UCITS ETF 1C	1,405,122	754,288
IE00BFMXXD54, VUAA	Vanguard S&P 500 UCITS ETF (USD) Accumulating	1,442,999	747,847
IE00BK5BQV03, VGVF	Vanguard FTSE Developed World UCITS ETF Acc	1,948,162	752,839
IE00B5BMR087	iShares Core S&P 500 UCITS ETF USD (Acc)	1,360,709	-
	Вкупно	12,497,753	4,925,634

Државни обврзници издадени од Министерството за Финансии на Република Северна Македонија

ИСИН код	Тикер симбол	Опис	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
MKMINF20GY65	DO2022/15-1137	Државна обврзница	580,039	580,067
MKMINF20GY73	DO2022/16-1237	Државна обврзница	430,010	430,064
MKMINF20GY99	DO2022/18-1237dk	Државна обврзница	8,019,720	8,020,799
MKMINF20GY81	DO2022/17-1237	Државна обврзница	2,999,840	3,000,726
MKMINF20GZ07	DO2023/01-0138	Државна обврзница	1,179,909	-
MKMINF20GZ15	DO2023/02-0238	Државна обврзница	639,913	-
MKMINF20GZ49	DO2023/05a-0338	Државна обврзница	1,999,756	-
MKMINF20GAD4	DO2023/11-0738	Државна обврзница	2,499,912	-
MKMINF20GAF9	DO2023/14-0838	Државна обврзница	1,000,027	-
MKMINF20GAG7	DO2023/15-0938	Државна обврзница	1,800,269	-
	Вкупно		21,149,395	12,031,656

Државни обврзници издадени од странски издавачи

ИСИН код	Тикер симбол	Опис	30 септември 2023	Во денари 31 декември 2022
XS1420357318	ROGV 2.875	Државна обврзница	1,101,887	-
	Вкупно		1,101,887	-

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
6. Финансиски средства кои се чуваат до достасување

	<u>30 септември 2023</u>	<u>Во денари 31 декември 2022</u>
Државни обврзници	681,324	-
Депозити	3,472,000	-
Вкупно	<u>4,153,324</u>	<u>-</u>

Депозити

Со состојба на 30 септември 2023 година Фондот нема долгорочни депозити.

	<u>30 септември 2023</u>	<u>Во денари 31 декември 2022</u>
Долгорочни депозити	-	-
Краткорочни депозити	3,472,000	335,000
Вкупно	<u>3,472,000</u>	<u>335,000</u>

Државни обврзници издадени од Министерството за Финансии на Република Северна Македонија

ИСИН код	Тикер симбол	Опис	<u>30 септември 2023</u>	<u>Во денари 31 декември 2022</u>
MKMINF200DK7	RMDEN20	Државна обврзница за денационализација	152,986	171,439
MKMINF200DL5	RMDEN21	Државна обврзница за денационализација	528,338	584,914
		Вкупно	<u>681,324</u>	<u>756,353</u>

Државни обврзници

Државните обврзници класификувани како средства кои се чуваат до достасување се издадени од Министерство за Финансии на Република Северна Македонија, со каматна стапка од 2,00% и со рок на доспевање од 2031 до 2032 година.

7. Обврски

	<u>30 септември 2023</u>	<u>Во денари 31 декември 2022</u>
Обврски за надоместоци од уплатени придонеси	6,420	52,227
Обврски за надоместоци од нето средства на фондот	32,900	13,472
Вкупно	<u>39,320</u>	<u>65,699</u>

Обврските за надоместоци од уплатени придонеси и од нето средства на фондот во вкупен износ од 39,320 денари се обврски кон ВФП ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД СКОПЈЕ, кое управува со фондот.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
8. Приходи од камати

	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	Во денари Период од 01.01.2022 до 30.09.2022
Амортизација на премијата (дисконт) кои доспеваат на фиксен датум	3,271	-
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	664,721	-
Приходи од камати од хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	11,686	-
Приходи од камати од депозити	79,107	-
Вкупно	758,785	-

9. Реализирани капитални добивки/загуби од вложувања во хартии од вредност, нето

	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	Во денари Период од 01.01.2022 до 30.09.2022
Реализирани капитални добивки	-	-
Реализирани капитални загуби	-	-
Вкупно	-	-

10. Нереализирани капитални добивки / (загуби) од вложувања во хартии од вредност, нето

	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	Во денари Период од 01.01.2022 до 30.09.2022
Државни обврзници	1,102	-
Обврзници и останати хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки	632	-
Обични акции издадени од акционерски друштва	(11,423)	-
Удели во отворени инвестициски фондови	938,595	-
Вкупно	928,906	-

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
11. Позитивни/Негативни курсни разлики од вложувања во финансиски инструменти

	Период од 01.01.2023 до 30.09.2023	Во денари Период од 01.01.2022 до 30.09.2022
Позитивни курсни разлики од вложувања во финансиски инструменти	22,911	-
Негативни курсни разлики од вложувања во финансиски инструменти	(18,134)	-
Вкупно	4,777	-

12. Управување со ризици од финансирање

Деловните активности на Фондот се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со ризиците од финансирање вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Фондот се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност.

Политиките на Фондот за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Фондот редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса. Управувањето со ризици го вршат вработените од секој сектор. Тие ги идентификуваат и проценуваат ризиците од финансирање во обемот на нивната работа и преку тесна соработка со цел навремено да дејствуваат.

12.1 Пазарни ризици

Фондот е изложен на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Фондот на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, ефектот од флукуација на пазарните цени на акциите и уделите во инвестициски фондови како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Друштвото за управување со средствата на Фондот утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.1 Пазарни ризици (продолжение)
Каматен ризик

Фондот е изложен на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ги анализира средствата и обврските на Фондот, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на известување 30 септември 2023 до договорниот датум на доспевање.

							Во денари
	До 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1-5 годин и	Над 5 годин и	Некама- тоносни	Фиксни каматни стапки	Вкупно
Средства							
Пари и депозити кај банки	288,559	-	-	-	-	-	288,559
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	-	-	-	-	16,512,534	22,251,283	38,763,817
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	3,472,000	-	-	-	-	681,324	4,153,324
Останати средства на пензискиот фонд	-	-	-	-	6,810,631	-	6,810,631
Вкупно средства	3,760,559	-	-	-	23,323,165	22,932,607	50,016,331
Обврски							
Останати обврски	-	-	-	-	166,417	-	166,417
Вкупно обврски	-	-	-	-	166,417	-	166,417
Каматно сензитивен јаз на средствата и обврските	3,760,559	-	-	-	23,156,748	22,932,607	49,849,914

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.1 Пазарни ризици (продолжение)
Каматен ризик (продолжение)

Табелата подолу ги анализира средствата и обврските на Фондот, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на известување 31 декември 2022 до договорниот датум на доспевање.

							Во денари
	До 3 месеци	Од 3 до 12 месец и	Од 1-5 годин и	Над 5 годин и	Некама- тоносни	Фиксни каматни стапки	Вкупно
Средства							
Пари и депозити кај банки	1,802,516	-	-	-	-	-	1,802,516
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	-	-	-	-	5,285,937	12,031,656	17,317,593
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	-	335,000	-	-	-	756,353	1,091,353
Останати средства на пензискиот фонд	-	-	-	-	3,031,234	-	3,031,234
Вкупно средства	<u>1,802,516</u>	<u>335,000</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8,317,171</u>	<u>12,788,009</u>	<u>23,242,696</u>
Обврски							
Останати обврски	-	-	-	-	65,699	-	65,699
Вкупно обврски	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>65,699</u>	<u>-</u>	<u>65,699</u>
Каматно сензитивен јаз на средствата и обврските	<u>1,802,516</u>	<u>335,000</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8,251,472</u>	<u>12,788,009</u>	<u>23,176,997</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.1 Пазарни ризици (продолжение)

Табелата подолу ја сумира ефективната каматна стапка на Фондот заклучно со 30 септември 2023 година

	<u>МКД</u>	<u>ЕУР</u>	<u>УСД</u>	<u>ЦХФ</u>	Во проценти ГБП
Средства					
Пари и депозити кај банки	0.00%	0.00%	-	-	-
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	5.75%	5.18%	-	-	-
Финансиски инструменти расположиви за продавање	0.00%	0.00%	-	-	-
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	<u>3.15%</u>	<u>3.81%</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Обврски					
Обврски по основ на заеми и кредити	<u>0.00%</u>	<u>0.00%</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Табелата подолу ја сумира ефективната каматна стапка на Фондот заклучно со 31 декември 2022 година

	<u>МКД</u>	<u>ЕУР</u>	<u>УСД</u>	<u>ЦХФ</u>	Во проценти ГБП
Средства					
Пари и депозити кај банки	0.0%	-	-	-	-
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	5.33%	5.14%	-	-	-
Финансиски инструменти расположиви за продавање	-	-	-	-	-
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	<u>4.36%</u>	<u>3.81%</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Обврски					
Обврски по основ на заеми и кредити	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.2 Ризик од ликвидност

Фондот е изложен на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, доспеаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следната табела ги анализира средствата и обврските на Фондот, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на билансирање 30 септември 2023 година до договорниот датум на доспевање (во денари).

	до 3 месеци	од 3 до 12 мес.	од 1 до 5 год.	над 5 год.	Во денари Вкупно
Средства					
Пари и депозити кај банки	288,559	-	-	-	288,559
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	16,512,534	-	1,101,888	21,149,395	38,763,817
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	3,472,000	-	-	681,324	4,153,324
Останати средства на пензискиот фонд	6,615,976	194,655	-	-	6,810,631
Вкупни средства	26,889,069	194,655	1,101,888	21,830,719	50,016,331
Обврски					
Останати обврски	166,417	-	-	-	166,417
Вкупно обврски	166,417	-	-	-	166,417
Нето ликвидносен јаз на средствата и обврските	26,722,652	194,655	1,101,888	21,830,719	49,849,914
Кумулативен ликвидносен јаз на средствата и обврските	26,722,652	26,917,307	28,019,195	49,849,914	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.2 Ризик од ликвидност (продолжение)

Следната табела ги анализира средствата и обврските на Фондот, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на билансирање 31 декември 2022 година до договорниот датум на доспевање (во денари).

	<u>до 3</u> <u>месеци</u>	<u>од 3 до 12</u> <u>мес.</u>	<u>од 1 до 5</u> <u>год.</u>	<u>над 5</u> <u>год.</u>	Во денари Вкупно
Средства					
Пари и депозити кај банки	1,802,516	-	-	-	1,802,516
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	5,285,936	626,331	2,505,324	18,292,161	26,709,752
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	-	432,776	376,498	433,791	1,243,065
Останати средства на пензискиот фонд	<u>3,031,234</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3,031,234</u>
Вкупни средства	<u>10,119,686</u>	<u>1,059,107</u>	<u>2,881,822</u>	<u>18,725,952</u>	<u>32,786,567</u>
Обврски					
Останати обврски	<u>65,699</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>65,699</u>
Вкупно обврски	<u>65,699</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>65,699</u>
Нето ликвидносен јаз на средствата и обврските	<u>10,053,987</u>	<u>1,059,107</u>	<u>2,881,822</u>	<u>18,725,952</u>	<u>32,720,868</u>
Кумулативен ликвидносен јаз на средствата и обврските	<u>10,053,987</u>	<u>11,113,094</u>	<u>13,994,916</u>	<u>32,720,868</u>	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.3 Валутен ризик

Фондот е изложен на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек.

Следната табела ја сумира нето позицијата на валутен ризик на Фондот на 30 септември 2023 година (во денари).

	<u>МКД</u>	<u>ЕУР</u>	<u>УСД</u>	<u>Други</u>	Во денари Вкупно
Средства					
Пари и депозити кај банки	288,559	-	-	-	288,559
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	17,144,457	17,154,258	4,465,102	-	38,763,817
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	3,472,000	681,311	-	-	4,153,311
Останати средства на пензискиот фонд	<u>6,482,278</u>	<u>328,367</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6,810,645</u>
Вкупни средства	<u>27,387,294</u>	<u>18,163,936</u>	<u>4,465,102</u>	<u>-</u>	<u>50,016,332</u>
Обврски	<u>166,417</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>166,417</u>
Вкупни обврски	<u>166,417</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>166,417</u>

Следната табела ја сумира нето позицијата на валутен ризик на Фондот на 31 декември 2022 година (во денари).

	<u>МКД</u>	<u>ЕУР</u>	<u>УСД</u>	<u>Други</u>	Во денари Вкупно
Средства					
Пари и депозити кај банки	1,802,516	-	-	-	1,802,516
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	9,296,794	8,020,799	-	-	17,317,593
Финансиски инструменти кои се чуваат до достасување	1,091,353	-	-	-	1,091,353
Останати средства на пензискиот фонд	<u>3,031,234</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3,031,234</u>
Вкупни средства	<u>15,221,897</u>	<u>8,020,799</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>23,242,696</u>
Обврски	<u>65,699</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>65,699</u>
Вкупни обврски	<u>65,699</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>65,699</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023
12. Управување со ризици од финансирање (продолжение)
12.4 Оперативен ризик

Екстерните оперативни ризици се управуваат преку соодветни системи на работа и комуникација воспоставени со останатите учесници во оперативната организација на целокупниот процес: Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија, банката чувар и избраните брокерски куќи и банките. Интерните оперативни ризици се концентрирани во процесот на донесување и реализација на инвестициски одлуки, почитувањето на интерните политики, процедури и упатства и функционирањето на информативниот систем.

Обелоденувања поврзани со оштетување на финансиските инструменти (кредитен ризик)

	Тековен период	Претходен период		Тековен период	Претходен период
1) Пари и депозити кај банки			1) Состојба на финансиски инструменти кои се предмет на тестирање за оштетување во периодот		
2) Финансиски инструменти расположливи за продавање (2=2a+2b)			2) Вложување во финансиски инструменти кои се предмет на тестирање за оштетување во текот на периодот		
2a) финансиски инструменти расположливи за продавање должнички			3) Продажби на финансиски инструменти кои се предмет на тестирање на оштетување во текот на периодот (се презентира со негативен предзнак)		
2б) финансиски инструменти расположливи за продавање-сопственички			4) Реализирани добивки / (загуби) во текот на периодот		
3) финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање			5) Нереализирани добивки/ (загуби) во текот на периодот		
4) Вкупно финансиски инструменти тестирани за оштетување (4=1+2+3)			6) Намалување/ (Зголемување) на исправката во текот на периодот		
5) Исправка на вредност (се презентира со негативен знак)			7) Состојба на финансиски инструменти кои се предмет на тестирање за оштетување на крај на периодот (7=1+2+3+4+5+6)		
6) Состојба на крајот на периодот (6=4+5)					

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
30 септември 2023**13. Значајни настани и трансакции***Економска криза предизвикана од конфликтот помеѓу Русија и Украина*

Финансиски извештаи на 30 септември 2023 година се подготвени врз основа на претпоставката дека Фондот ќе продолжи да работи според принципот на континуитет и дека истото ќе продолжи со својата работа во предвидлива иднина.

Макроекономските услови во кои Фондот ќе ја остварува својата активност во текот на 2024 година се условени од продолжените геополитички тензии од конфликтот помеѓу Русија и Украина, можното продлабочувањето на енергетската криза, бавното постпандемично закрепнување, како и домашните политички случувања. Ваквиот амбиент неповолно делува врз изгледите за раст на домашната економија и може да резултира во претпоставки и проценки кои бараат преоценување, што може да доведе до материјално прилагодување на сметководствената вредност на средствата и обврските во рамките на следните финансиски години.

Во моментот на издавање на овие финансиски извештаи е тешко да се процени понатамошното влијание врз работењето на Фондот. Затоа, Фондот изврши проценка дека ќе биде способно да го продолжи своето работење според принципот на континуитет. До датумот на финансиските извештаи, Фондот продолжува да ги исполнува своите обврски како што доспеваат.

Фондот ќе ги презема сите неопходни активности за прилагодување кон новонастанатите состојби, при што и во следниот период ќе биде фокусирано на одржување на квалитетот на услугите и изнаоѓање флексибилни решенија на барањата на клиентите, ефикасно управување со трошоците, напредување на доброто корпоративно управување и на практиките за одржлив развој.

14. Настани по периодот на известување

Не постојат материјално значајни настани што се случиле после периодот на известување, а кои би требало да се обелоденат во овие финансиски извештаи.

15. Девизни курсеви

Официјалните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите деноминирани во странска валута на 31 декември се следните:

	<u>30.09.2023</u>	<u>Во денари 31.12.2022</u>
1 ЕУР	61.5016	61.4932
1 УСД	58.0532	57.6535

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Вкупно вложувања во акции издадени во странство									
Вкупно вложувања во акции									

(2) Обврзници

ОПИС	Номинална вредност	Трошок на набавка (во ден.)	Вкупна вредност на денот на известување (во ден.)	% на издавачот	% од вредноста на пензискиот фонд	Модел на вложување	Метод на проценка
1	2	3	4	5	6	7	8
Обврзници издадени или гарантирани од Владата на Република Северна Македонија ^{3/}							
MKMINF20GY65; DO2022/15-1137	580,000.00 MKD	580,067.20	605,225.50	0.08%	1.21%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GY73; DO2022/16-1237	430,000.00 MKD	430,063.86	448,571.67	0.12%	0.90%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GY81; DO2022/17-1237	3,000,000.00 MKD	3,000,726.18	3,121,894.58	0.59%	6.24%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GY99; DO2022/18-1237DK	8,020,000.00 MKD	8,020,799.06	8,330,904.78	2.12%	16.66%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GZ07; DO2023/01-0138	1,180,000.00 MKD	1,180,295.00	1,225,473.54	0.15%	2.45%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GZ15; DO2023/02-0238	640,000.00 MKD	640,160.00	662,791.48	0.07%	1.33%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GZ49; DO2023/05A-0338	2,000,000.00 MKD	2,000,380.34	2,059,078.49	0.17%	4.12%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GAD4; DO2023/11-0738	2,500,000.00 MKD	2,500,625.00	2,533,098.01	0.34%	5.06%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GAF9; DO2023/14-0838	1,000,000.00 MKD	1,000,250.00	1,009,605.10	0.21%	2.02%	тргување	амортизационен план
MKMINF20GAG7; DO2023/15-0938	1,800,000.00 MKD	1,800,450.00	1,807,225.90	0.10%	3.61%	тргување	амортизационен план
MKMINF200DK7; RMDEN20	2,675.56 EUR	150,872.76	154,086.12	0.04%	0.31%	доспевање	амортизационен план
MKMINF200DL5; RMDEN21	9,270.00 EUR	521,573.98	532,135.72	0.17%	1.06%	доспевање	амортизационен план

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Обврзници издадени или гарантирани од Народна Банка на Република Северна Македонија							
Обврзници издадени или гарантирани од банки							
Обврзници издадени од акционерски друштва, освен банки							
Вкупно инвестиции во обврзници издадени во Република Северна Македонија	21,161,946	21,826,263.38	22,490,090.89	4.16%	44.97%		
Обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки							
XS1420357318; ROGV 2.875	20,000.00 EUR	1,101,252.41	1,114,158.18	0.00%	2.23%	тргување	пазарна цена
Обврзници и други хартии од вредност - издадени од странски единици на локална самоуправа							
Обврзници и други должнички хартии од вредност - издадени од странски компании и банки							
Вкупно инвестиции во обврзници издадени во странство	20,000	1,101,252.41	1,114,158.18	0.00%	2.23%		
Вкупно инвестиции во обврзници	0	22,927,515.79	23,604,249.07	4.16%	47.19%		

(3) Други должнички хартии од вредност и удели во отворени инвестициони фондови

ОПИС	Номинална вредност	Трошок на набавка (во ден.)	Вкупна вредност на денот на известување (во денари)	% на издавачот	% од вредноста на пензискиот фонд	Модел на вложување	Метод на проценка
1	2	3	4	5	6	7	8
Трезорски записи издадени од Владата на Република Северна Македонија							
Благајнички записи издадени од Народна Банка на Република Северна Македонија							
Сертификати за депозит и комерцијални записи издадени или гарантирани од банки							

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од банки							
Комерцијални записи издадени од акционерски друштва, освен банки							
Удели во домашни отворени инвестициони фондови							
Други ненаведени хартии од вредност							
Вкупно инвестиции во други должнички хартии од вредност и удели во инвестициони фондови во Република Северна Македонија							
Удели во странски отворени инвестициони фондови							
IE00B5BMR087; CSPX	52	1,241,954.32	1,360,708.95	0.00%	2.72%	тргување	пазарна цена
IE00B4K48X80; EUNK	323	1,281,797.79	1,343,669.74	0.00%	2.69%	тргување	пазарна цена
IE00B4X9L533; H4ZJ	948	1,481,470.37	1,587,721.37	0.00%	3.17%	тргување	пазарна цена
IE00B6R52259; ISAC	428	1,604,327.77	1,699,270.57	0.00%	3.40%	тргување	пазарна цена
IE00BFY0GT14; SPPW	987	1,581,057.13	1,710,098.98	0.00%	3.42%	тргување	пазарна цена
IE00BK5BQV03; VGVF	399	1,828,115.19	1,948,162.20	0.00%	3.90%	тргување	пазарна цена
IE00BFMXXD54; VUAA	307	1,281,675.91	1,442,998.63	0.00%	2.89%	тргување	пазарна цена
IE00BJ0KDR00; XD9U	196	1,258,758.76	1,405,121.97	0.00%	2.81%	тргување	пазарна цена
			-				
Трезорски записи издадени од странски влади							
Благајнички записи издадени од странски централни банки							
Комерцијални записи издадени од странски компании и банки							
Други ненаведени хартии од вредност							

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Вкупно инвестиции во други должнички хартии од вредност и удели во инвестициони фондови издадени во странство	3,640	11,559,157.24	12,497,752.41	0.01%	24.99%		
Вкупно инвестиции во други должнички хартии од вредност и удели во отворени инвестициони фондови	3,640	11,559,157.24	12,497,752.41	0.01%	24.99%		

(4) Пласмани и депозити

ОПИС	Трошок за набавка (во денари)	Вкупна вредност на денот на извештајот (во денари)	% од вредноста на пензискиот фонд	
1	2	3	4	
Краткорочни депозити		3,472,000.00	3,475,810.55	6.95%
Долгорочни депозити				
Останати пласмани				
Вкупно пласмани и депозити		3,472,000.00	3,475,810.55	6.95%

1/ Модел на вложување: 1.Тргување; 2.Расположливо за продажба; 3.Доспевање.

2/ Метод на проценка: 1.Пазарна цена; 2. Амортизационен план.

3/ Секој ИСИН на обврзници се прикажува со негова вредност по модел на вложување и метод на проценка

Прилог бр.2

Структура на инвестициите на Фондот по видови на финансиски средства на 30.09.2023

1.Обелоденување на структура на финансиски средства и вредност по класи на финансиски инструменти

ОПИС	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд
Акции	4,014,781.96	8.03%
Обврзници и други долгорочни должнички хартии од вредност	23,604,249.07	47.19%

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Краткорочни хартии од вредност	-	0.00%
Акции и удели во инвестициони фондови	12,497,752.41	24.99%
Парични средства	288,559.00	0.58%
Пласмани и депозити	3,475,810.55	6.95%
Останати средства	6,135,178.00	12.27%
Вкупно средства	50,016,330.99	100%

2.Обелоденување на валутна структура на финансиски инструмент

Валутна структура	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд
МКД	27,387,293.78	54.76%
ЕУР	9,146,809.09	18.29%
ЕУР валутна клаузула	9,017,126.62	18.03%
УСД	4,465,101.50	8.93%
ЈРУ	-	
GBP	-	
CHF	-	
Други	-	
Вкупно средства	50,016,330.99	100%

*Домашните парични инф. фондови се класифицирани во МКД

3.Обелоденување на географска структура по држава на издавач на финансиски инструменти

Географска структура по области	Географска структура по држави 1/	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд
Европска унија		2,881,382.83	5.76%
	Белгија	31,496.50	0.06%

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

	Австрија	7,719.97	0.02%
	Германија	322,410.23	0.64%
	Данска	126,492.83	0.25%
	Ирска	231,747.37	0.46%
	Италија	85,222.02	0.17%
	Норвешка	28,909.43	0.06%
	Португалија	7,168.36	0.01%
	Финска	44,374.13	0.09%
	Франција	430,853.05	0.86%
	Холандија	225,200.67	0.45%
	Шведска	114,469.56	0.23%
	Шпанија	99,091.56	0.20%
	Романија	1,114,158.18	2.23%
	Други	12,068.97	0.02%
Други европски земји и Русија		37,487,062.34	74.95%
	Обединето Кралство	633,575.29	1.27%
	Швајцарија	445,504.90	0.89%
	С. Македонија	36,404,420.40	72.79%
	Други	3,561.75	0.01%
Северна Америка		8,773,282.39	17.54%
	САД	8,537,837.86	17.07%
	Канада	219,403.55	0.44%
	Други	16,040.98	0.03%
Јужна Америка		22,635.42	0.05%
Африка		5,808.04	0.01%
Азија		701,704.92	1.40%
	Израел	14,694.10	0.03%
	Јапонија	435,014.98	0.87%
	Кина	49,493.68	0.10%
	Кореа	49,694.99	0.10%

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

	Сингапур	26,324.35	0.05%
	Други	126,482.82	0.25%
Австралија и Океанија		144,455.05	0.29%
	Австралија	138,697.84	0.28%
	Нов зеланд	5,757.21	0.01%
Вкупно средства		50,016,330.99	100.00%

*Домашните парични инф. фондови се класифицирани во Р. С. Македонија

4.Обелоденување на економски сектор на издавач на финансиски инструменти

Структура по економски сектори 2/	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд
Република Северна Македонија 3/ *	22,490,090.89	44.97%
Потрошувачки Добра	1,978,427.04	3.96%
Основни добра	905,495.79	1.81%
Енергија	961,106.14	1.92%
Финансии**	7,222,541.60	14.44%
Здраство/Фармација	3,463,836.47	6.93%
Индустрија	1,340,303.16	2.68%
Информатичка технологија	2,783,356.29	5.56%
Материјали	465,179.24	0.93%
Недвижнини	271,499.41	0.54%
Телекомуникации	1,318,898.65	2.64%
Јавни добра	304,234.09	0.61%
Останато (побарувања и пар. с/ва)	6,511,362.22	13.02%
Вкупно средства	50,016,330.99	100.00%

* Во Р С Македонија се вклучени само државните обврзниците издадени од РСМ

** Депозитите и домашните парични инф. фондови се вклучени во финансии

5.Обелоденување на изложеност во топ 10 издавачи на финансиски инструменти

Топ 10 издавачи 4/	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд
1. МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	22,490,090.89	44.97%
2. BLACKROCK ASSET MANAGEMENT IRELAND LTD	4,403,649.26	8.80%
3. VANGUARD GROUP (IRELAND) LIMITED	3,391,160.83	6.78%
4. КАПИТАЛ БАНКА АД СКОПЈЕ	1,908,880.88	3.82%
5. АЛКАЛОИД АД СКОПЈЕ	1,829,100.00	3.66%
6. STATE STREET GLOBAL ADVISORS EUROPE LTD	1,710,098.98	3.42%
7. HSBC INVESTMENT FUNDS (LUXEMBOURG) SA	1,587,721.37	3.17%
8. СИЛК РОУД БАНКА АД СКОПЈЕ	1,565,928.22	3.13%
9. DWS INVESTMENT SA	1,405,121.97	2.81%
10. МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ НА РЕПУБЛИКА РОМАНИЈА	1,114,158.18	2.23%

1/ Известувањето го содржи целото портфолио за вложување на средства во секоја држава, вклучувајќи каде инвестициските фондови имаат вложување по држава

2/ Известувањето го содржи целото портфолио за вложување на средства во секој сектор, вклучувајќи каде инвестициските фондови имаат вложување по сектори

3/ Известување за вложување во државни обврзници издадени од Република Северна Македонија

4/ Известување за 10 издавачи по процент на учество во портфолиото на пензискиот фонд

Прилог бр.3

СТРУКТУРА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ ПО ВИДОВИ НА ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА И МЕТОД НА ПРОЦЕНКА на ден 30.09.2023

1. Обелоденување на финансиските инструменти мерени по објективна вредност според нивоата на хиерархија што се однесуваат на начинот на одредување на објективната вредност

Хиерархијата ги означува елементите кои се користат при утврдување на фер вредност

ОПИС	Ниво 1 ^{1/}	Ниво 2 ^{2/}	Ниво 3 ^{3/}	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд
------	----------------------	----------------------	----------------------	--	---

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Акции	4,014,781.96	-	-	4,014,781.96	8.03%
Обврзници и други долгорочни должнички хартии од вредност	1,114,158.18	22,490,090.89	-	23,604,249.07	47.19%
Краткорочни хартии од вредност	-	-	-	-	0.00%
Акции и удели во инвестициони фондови	12,497,752.41	-	-	12,497,752.41	24.99%
Финансиски инструмент мерени по фер вредност	17,626,692.55	22,490,090.89	0.00	40,116,783.44	80.21%

2. Информација за хартии од вредност со учество во издавањето поголемо од 10%

Издавач	ИСИН	Учество кај издавачот ^{4/}	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд	Метод на проценка

3. Информација за хартии од вредност издадени од еден издавач, а кој збирно учествува со повеќе од 10% од нето вредноста на имотот на пензискиот фонд

Издавач	ИСИН	Учество кај издавачот ^{4/}	Вкупна вредност на денот на известувањето (во денари)	Процентуален удел во вредноста на пензискиот фонд	Метод на проценка
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GY65	0.08%	605,225.49	1.21%	амортизационен план

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GY73	0.12%	448,571.66	0.90%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GY81	0.59%	3,121,894.58	6.24%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GY99	0.03%	8,330,904.78	16.66%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GZ07	0.15%	1,225,473.54	2.45%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GZ15	0.07%	662,791.47	1.33%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GZ49	0.17%	2,059,078.49	4.12%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GAD4	0.34%	2,533,098.02	5.06%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GAF9	0.21%	1,009,605.11	2.02%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF20GAG7	0.10%	1,807,225.90	3.61%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF200DK7	0.05%	154,086.12	0.31%	амортизационен план
Министерство за финансии на РСМ	MKMINF200DL5	0.17%	532,135.72	1.06%	амортизационен план

1/ Фер вредноста на финансиските инструменти врз основа на нивните котирани пазарни цени достапни на актиониот пазар

2/ Фер вредноста на финансиските инструменти се проценува со примена на техника за проценка врз основа на мерливи параметри односно елементи (амортизација)

3/ Фер вредноста на финансиските инструменти се проценува со примена на техника за проценка која не е врз основа на мерливи параметри односно елементи и се темели на техника на проценка која овозможува изведување на верна проценка на цена како на реални пазарни трансакции

4/ Прикажува колку е процентуалниот дел на пензискиот фонд во вкупната емисија на хартијата од вредност на издавачот

Прилог бр.4

Извештај за реализираните добивки и загуби на Фондот за периодот од 01.01.2023 до 30.09.2023

ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗИРАНИТЕ ДОБИВКИ И ЗАГУБИ

за периодот од 01.01.2023 до 30.09.2023 година

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

Датум на продажба	Продадена хартија од вредност	Бр. на хартии од вредност	Сметководствена вредност	Продажна цена	Реализирана добивка или загуба
	2	3	4	5	6 (5-4)
1	Обични акции издадени во Република Северна Македонија	/	/	/	/
2	Приоритетни акции издадени во Република Северна Македонија	/	/	/	/
3	Акции во затворени инвестициони фондови издадени во Република Северна Македонија	/	/	/	/
4	Обични акции издадени во Република Северна Македонија	/	/	/	/
5	Обични акции издадени од странски компании и банки	/	/	/	/
6	Приоритетни акции издадени од странски компании и банки	/	/	/	/
7	Акции во затворени инвестициони фондови издадени од странски компании и банки	/	/	/	/
8	Обврзници издадени или гарантирани од Владата на Република Северна Македонија	/	/	/	/
9	Обврзници издадени или гарантирани од Народна Банка на Република Северна Македонија	/	/	/	/
10	Обврзници издадени или гарантирани од домашни банки	/	/	/	/
11	Обврзници издадени од домашни акционерски друштва, освен банки	/	/	/	/
12	Обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки	/	/	/	/
13	Обврзници и други должнички хартии од вредност - издадени од странски единици на локална самоуправа	/	/	/	/
14	Обврзници и други должнички хартии од вредност - издадени од странски компании и банки	/	/	/	/
15	Трезорски записи издадени од Владата на Република Северна Македонија	/	/	/	/
16	Благајнички записи издадени од Народна Банка на Република Северна Македонија	/	/	/	/

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

17	Сертификати за депозит и комерцијални записи издадени или гарантирани од домашни банки	/	/	/	/
18	Хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од домашни банки	/	/	/	/
19	Комерцијални записи издадени од домашни акционерски друштва, освен банки	/	/	/	/
20	Удели во домашни отворени инвестициони фондови	/	/	/	/
21	Други ненаведени домашни хартии од вредност	/	/	/	/
22	Трезорски записи издадени од странски влади	/	/	/	/
23	Благајнички записи издадени странски централни банки	/	/	/	/
24	Комерцијални записи издадени од странски компании и банки	/	/	/	/
25	Удели во домашни отворени инвестициони фондови	/	/	/	/
26	Удели во странски отворени инвестициони фондови	/	/	/	/
27	Други ненаведени хартии од вредност издадени од странски влади и компании	/	/	/	/
28	Дополнителни реализирани капитални добивки/загуби	/	/	/	/
29	Реализирани капитални добивки/загуби - наплата на достасани хартии од вредност и достасани анuitети на хартии од вредност	/	/	/	/
30	ВКУПНО РЕАЛИЗИРАНИ ДОБИВКИ И ЗАГУБИ	/	/	/	/

Забелешка: Не е дозволено сумарно прикажување по финансиски инструмент, односно се евидентира секоја трансакција

Прилог бр. 5

Извештај за нереализираните добивки и загуби на Фондот за периодот од 01.01.2023 до 30.09.2023

Датум на последна проценка	ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТ	Трошок за набавка (во денари)	Објективна вредност	Ревалоризација на хартиите од вредност расположливи за продажба	Нереализирана добивка или загуба	Нето курсни разлики	Амортизација на дисконтот (премијата) на инструментите кои доспеваат на фиксен датум*	Загуба поради оштетување
1	2	3	4	5	6	7	8	9
30.09.23	Обични акции издадени во Република Северна Македонија	4,026,205	4,014,782		- 11,423			
	MKALKA101011; ALK	1,833,694	1,829,100	-	- 4,594			
	MKMTUR101018; MTUR	580,902	567,600	-	- 13,302			
	MKTNBA101019; TNB	325,200	338,500	-	13,300			
	MKMTSK101019; TEL	492,000	480,000	-	- 12,000			
	MKSTBS101014; STB	464,410	473,332	-	8,922			
	MKMPTS101014; MPT	329,999	326,250	-	- 3,749			
	Приоритетни акции издадени во Република Северна Македонија							
	Акции во затворени инвестициони фондови издадени во Република Северна Македонија							
	Обични акции издадени од странски компании и банки							

	Приоритетни акции издадени од странски компании и банки							
	Акции во затворени инвестициони фондови издадени од странски компании и банки							
30.09.23	Обврзници издадени или гарантирани од Владата на Република Северна Македонија	21,826,263	22,490,091	-	1,102	83	662,643	
	MKMINF20GY65; DO2022/15-1137	580,067	605,226	-	-	-	25,158	
	MKMINF20GY73; DO2022/16-1237	430,064	448,572	-	-	-	18,508	
	MKMINF20GY81; DO2022/17-1237	3,000,726	3,121,895	-	-	-	121,168	
	MKMINF20GY99; DO2022/18-1237DK	8,020,799	8,330,905	-	1,102	-	309,004	
	MKMINF20GZ07; DO2023/01-0138	1,180,295	1,225,474	-	-	-	45,179	
	MKMINF20GZ15; DO2023/02-0238	640,160	662,791	-	-	-	22,631	
	MKMINF20GZ49; DO2023/05A-0338	2,000,380	2,059,078	-	-	-	58,698	
	MKMINF20GAD4; DO2023/11-0738	2,500,625	2,533,098	-	-	-	32,473	
	MKMINF20GAF9; DO2023/14-0838	1,000,250	1,009,605	-	-	-	9,355	
	MKMINF20GAG7; DO2023/15-0938	1,800,450	1,807,226	-	-	-	6,776	
	MKMINF200DK7; RMDEN20	150,873	154,086	-	-	19	3,195	

ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

	MKMINF200DL5; RMDEN21	521,574	532,136	-	-	65	10,497	
	Обврзници издадени или гарантирани од Народна Банка на Република Северна Македонија							
	Обврзници издадени или гарантирани од домашни банки							
	Обврзници издадени од домашни акционерски друштва, освен банки							
	Обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки	1,101,252	1,114,158		635		12,271	
	XS1420357318; ROGV 2.875	1,101,252	1,114,158	-	635	-	12,271	
	Обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од странски единици на локална самоуправа							
	Обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од странски компании и банки							
	Трезорски записи издадени од Владата на Република Северна Македонија							
	Благајнички записи издадени од Народна Банка на Република Северна Македонија							

Сертификати за депозит и комерцијални записи издадени или гарантирани од домашни банки								
Хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од домашни банки								
Комерцијални записи издадени од домашни акционерски друштва, освен банки								
Удели во домашни отворени инвестициони фондови		-	-		-			
Други ненаведени домашни хартии од вредност								
Трезорски записи издадени од странски влади								
Благајнички записи издадени странски централни банки								
Комерцијални записи издадени од странски компании и банки								

	Други ненаведени хартии од вредност издадени од странски влади и компании							
	ВКУПНО НЕРЕАЛИЗИРАНИ ДОБИВКИ И ЗАГУБИ	38,512,878	40,116,783	-	928,909	83	674,914	

Забелешка: Вкупната разлика помеѓу објективната (фер) вредност и трошокот на набавка е еднаква вкупно нереализираните добивки (загуби) од вложување во хартии од вредност зголемени за ревалоризација на хартиите од вредност расположливи за продажба, нето курсните разлики, амортизацијата на дисконтот (премијата) на средствата кои доспеваат на фиксен датум и загубата поради оштетување, зависно од видот на средството.

* Во позицијата амортизација на дисконт е додадена пресметаната купонска камата на обврзниците со фиксен датум на доспевање.